

**UCHWAŁA NR XXXII/280/21
RADY MIEJSKIEJ W GRODKOWIE**

z dnia 22 grudnia 2021 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grodków na 2022 rok**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grodków na 2022 rok, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Grodkowa.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Jadwiga Demska

Załącznik do uchwały Nr XXXII/280/21
Rady Miejskiej w Grodkowie
z dnia 22 grudnia 2021 r.

Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Grodków na 2022 rok

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grodków na 2022 rok, zwany dalej Programem, jest dokumentem wyznaczającym cele i sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii na terenie Gminy Grodków. Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych.

Program wyznacza zadania zgodne z kierunkami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025. Kierunki działań dotyczą realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom, w tym: uzależnieniem alkoholu, od zachowań (uzależnienia behawioralne), od narkotyków.

Program w swej konstrukcji merytorycznej jest zgodny z założeniami Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Grodków. W Programie uwzględnione zostały również rekomendacje i priorytety dot. realizowania i finansowania gminnych programów wskazane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii. Zgodnie z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Program powinien stanowić najlepiej dostosowaną do warunków lokalnych odpowiedź na problemy związane z piciem alkoholu i zażywaniem narkotyków, z uwzględnieniem jego środowiskowej specyfiki. W związku z powyższym działania zawarte w Programie oraz sposoby ich realizacji są dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia określonych form pracy, w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

1. Diagnoza problemów alkoholowych.

W 2018 r. wśród mieszkańców Gminy Grodków została przeprowadzona diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych. Diagnoza wskazuje rodzaj oraz skalę występowania określonych problemów społecznych. Wśród grupy reprezentatywnej znaleźli się: dorośli – kobiety i mężczyźni, uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów oraz sprzedawcy napojów alkoholowych.

Respondenci zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii dotyczącej stopnia występowania poszczególnych zagrożeń społecznych, które są lub mogą być obecne na terenie naszej gminy. Największe problemy mieszkańcy gminy wskazują te związane z alkoholizmem, narkomanią, kryzysami rodzinnymi oraz zanieczyszczeniem środowiska. Alkoholizm oraz narkomania zostały wskazane jako problem bardzo poważny przez kolejno 22% i 18% badanych. Z kolei kryzysy rodzinne oraz zanieczyszczenie środowiska to bardzo poważne problemy dla 18% i 15%. Zjawiska alkoholizmu, kryzysu rodzinnego oraz narkomanii są często ze sobą powiązane a nawet wynikają jedno z drugiego, np. konsekwencją alkoholizmu są trudne relacje rodzinne oraz odwrotnie. Często także ludzie w ciężkich sytuacjach rodzinnych, z poczucia bezsilności, bezradności, obniżonej samooceny sięgają po alkohol. Nadużywanie alkoholu wywiera negatywny wpływ na wiele dziedzin życia osoby uzależnionej, jak również jej otoczenia. Dotyka członków rodziny, wpływa na funkcjonowanie lokalnej społeczności i często jest przyczyną przemocy i cierpienia. Alkoholizm jest jednym z najczęściej występujących problemów społecznych w naszym kraju. Jedno z pytań ankietowych dotyczyło wieku, w jakim powinno się mieć możliwość zakupu napojów alkoholowych. 56% respondentów uznało, że należy podnieść granice wieku, od którego ma się prawo do zakupu alkoholu do 22 lat, jest to większość badanych. Możliwość kupna alkoholu od 18 roku życia popiera 42% osób biorących udział w badaniu ale pozostała 2% ankietowanych uznało, że nawet osoby mające skończone zaledwie 16 lat powinni mieć legalny i swobodny dostęp do alkoholu. Spożywanie alkoholu może być powiązane z agresywnym zachowaniem, które ujawnia się w życiu społecznym w postaci bójek, awantur, pobic i stosowania wulgaryzmów. Dlatego respondentów poproszono o określenie, jak osoby pijące alkohol wpływają na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 54% ankietowanych stwierdziło, że osoby pijące alkohol w ich miejscu zamieszkania stanowią zagrożenie dla ich bezpieczeństwa. 28% badanych uznało, że osoby nadużywające alkoholu mogą stanowić zagrożenie dla innych i wpływają na zmniejszenie się poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 18% nie ma zdania na ten temat. Następnie mieszkańcy zostali zapytani o powody, jakie kierują osobami sięgającymi po alkohol. Wśród powodów spożywania alkoholu najwięcej osób, bo aż 36% ankietowanych, wskazało chęć wyluzowania się. Z kolei według 27% jest to chęć zapicia problemów, co może oznaczać, że zdaniem dużej grupy ankietowanych alkohol jest spożywany ze względu na jego wpływ na świadomość i postrzeganie otaczającej rzeczywistości. 18% respondentów uznało, że najczęstszym powodem jest brak możliwości spędzania czasu w inny sposób. 6% stwierdziło, że najczęściej jest to presja ze strony znajomych. W grupie, w której

przeważająca liczba osób pije alkohol, łatwiej poddać się ich namowom, zwłaszcza jeśli są to nasi przyjaciele lub dobrzy znajomi. 2% ankietowanych nie ma zdania na ten temat.

Kolejnym blokiem tematycznym były pytania związane z problemem alkoholowym, skierowane do młodzieży szkolnej. W pierwszym pytaniu uczniowie oceniali prawdziwość zdania: „Alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce”. 69% zdaje sobie sprawę z tego, że alkohol bez różnicy na procent jego zawartości jest tą samą substancją, wywołującą takie same skutki, jednak według pozostałych 31% jest zupełnie inaczej i nie uważają piwa oraz alkoholu w nim zawartego za taki sam, jak na przykład w wódce. Co interesujące, w badaniach ogólnopolskich, odsetek osób uznających powyższe zdanie za prawdziwe wzrasta wraz z wiekiem. Kolejnym pytaniem było w jakiej sytuacji pierwszy raz próbowałeś alkoholu? Najczęściej inicjacja alkoholowa wśród uczniów miała miejsce w domu, takiej odpowiedzi udzieliło 46% badanych. Kolejna grupa uczniów wskazała, iż miało to miejsce podczas wakacji – 34%. Wiąże się to na pewno z mniejszą kontrolą młodzieży w czasie wakacji, dużą ilością czasu wolnego oraz łatwym dostępem do alkoholu (dom). Nieco mniej wskazało jako taką sytuację pobyt w szkole lub w pubie czy na dyskotecę. W dalszej kolejności młodzież odpowiadała na pytanie dotyczące tego, czy ktoś namówił ich do próbowania alkoholu. W przypadku inicjacji alkoholowej większość respondentów – 82% uczniów twierdzi, że należała ona do nich samych. 7% wskazuje, że spróbowało alkoholu za namową kolegów lub koleżanek a 5% za namową rodziny. Nieliczni, bo 3% zrobili to pod wpływem nieznajomych lub nowo poznanych znajomych. Kolejne pytanie dotyczyło częstotliwości picia alkoholu. Wśród ogółu badanej młodzieży najwięcej, ponieważ aż 31% przyznaje, że pije alkohol parę razy w roku. 7% uczniów spożywa napoje alkoholowe raz w miesiącu, 2% kilka razy w miesiącu. Tyle samo przyznaje, że ma to miejsce raz na tydzień. 1% twierdzi, że zdarza się to kilka razy w tygodniu. Ankietowanym zadano też pytanie o to, czy kupowali kiedykolwiek alkohol samodzielnie. W grupie uczniów objętych badaniem 4% przyznało, że zdarzyło się to ponad 20 razy. 5% stwierdziło, że było to 1-2 razy, 3% - od 3 do 5 razy, 2% badanych odpowiedziało, że 6-10 razy. Znajac rolę rodziny w kształtowaniu postaw młodego pokolenia uznano, że opiekunowie mają istotny wpływ na kształtowanie opinii oraz postaw młodych ludzi względem substancji psychoaktywnych. W ankiecie skierowanej do uczniów postanowiono zapytać ich o reakcje rodziców, na powrót dziecka do domu pod wpływem alkoholu (jeśli taka sytuacja miała miejsce). Zdecydowana większość badanej młodzieży zadeklarowała, że taka sytuacja, w której pojawili się w domu wstanie upojenia alkoholowego, nie miała miejsca. Niepokojący jednak może być znaczny odsetek rodziców, opiekunów, którzy zorientowali się, iż ich dzieci znajdują się pod wpływem alkoholu – 15% lub nie podjęli reakcji – 4%. Stan upojenia alkoholowego jest bardzo łatwy do rozpoznania i ciężko nie zauważyć jego pieczy rodzicielskiej lub niepewność w zakresie kompetencji wychowawczych. Inna ewentualność, to znaczne przyzwolenie społeczne na nadużywanie alkoholu przez nieletnich, wskazujące na brak wystarczającej świadomości konsekwencji takich zachowań.

2. Diagnoza problemów związanych z narkotykami.

W 2018 r. wśród mieszkańców Gminy Grodków została przeprowadzona diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych. Diagnoza opisuje zarówno rodzaj, jak i skalę występowania określonych problemów społecznych, m.in. problemów związanych z narkotykami. Wśród grupy reprezentatywnej znaleźli się: dorośli – kobiety i mężczyźni, uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów oraz sprzedawcy napojów alkoholowych.

Pierwszym pytaniem, które zostało zadane dorosłym mieszkańcom naszej gminy, dotyczącym narkotyków, było pytanie o to, czy w najbliższym otoczeniu mieszkańców są osoby, które zażywają narkotyki. 15% biorących udział w badaniu odpowiedziało, że zna powyżej 10 osób zażywających narkotyki, 5% stwierdziło, że w najbliższym otoczeniu znajduje się około 10 takich osób, natomiast 17% ankietowanych zna maksymalnie 5 takich osób. 14% uznało, że zna jedną osobę zażywającą tego rodzaju substancje, natomiast 48% nie zna nikogo, kogo dotyczyłby ten problem. Następnie interesowało nas, jak mieszkańcy postrzegają dostęp do narkotyków na terenie Gminy Grodków. 40% respondentów uważa, że nabycie środków odurzających jest raczej łatwe i nie wymaga to dużego wysiłku, a 19% stwierdza, że jest ono łatwe i właściwie każdy może je nabyć. 4% odpowiedziało, że według nich jest to raczej trudne i bardzo trudne. Według 3% ankietowanych nabycie tego rodzaju substancji na terenie gminy jest trudne i wymaga wysiłku. Pozostałe 35% ankietowanych nie posiada żadnej wiedzy dotyczącej dostępności narkotyków.

Z powyższych danych wynika, że dostęp do narkotyków na terenie Gminy Grodków nie jest zbyt trudny, a wśród najbliższego otoczenia osób biorących udział w badaniu jest dość duża liczba osób, które zażywają tego rodzaju środki. Pomimo tego, aż 48% respondentów uznało, że nie zna takich osób.

Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy badani mają wiedzę dotyczącą tego, gdzie mogą nabyć środki odurzające. Okazuje się, że 33% badanych wie, gdzie można je nabyć, natomiast wiedzy na ten temat nie ma 67% ankietowanych. Biorąc pod uwagę powyższe dane można uznać, że odpowiedzi na pytanie dotyczące możliwości nabycia narkotyków są nieco niższe niż w rzeczywistości. Może to wynikać z faktu, iż dla większości osób, pomimo tego, iż jest to ankieta anonimowa, jednak pytanie to jest krepujące i dlatego odpowiedzi na nie, nie we wszystkich przypadkach były zgodne z prawdą.

Na pytanie dotyczące tego, czy osoby biorące udział w badaniu kiedykolwiek zażywały środki odurzające powszechnie uznawane za narkotyki 7% udzieliło odpowiedzi twierdzącej. 93% dorosłych mieszkańców utrzymuje, iż nigdy nie zdarzyło im się zażywać narkotyków. Ostatnie z części pytań dotyczącej narkotyków dotyczyła tego, czy badane osoby były kiedykolwiek w pracy pod wpływem środków odurzających. 5% badanych przyznało, że zdarzyło im się przyjść do pracy będąc pod wpływem alkoholu bądź narkotyków, z kolei 95% stwierdziło, że taka sytuacja w ich życiu nigdy nie miała miejsca.

Kolejne zagadnienie dotyczyło styczności młodych ludzi z narkotykami. Zapytano o kontakty z osobami rozprowadzającymi narkotyki. 72% respondentów nie miało nigdy okazji spotkać takich osób lub nie wiedzą, że osoby te zajmują się dystrybucją środków odurzających. 4% badanej młodzieży twierdzi, że zna takie osoby w szkole, a aż 15% poza nią. 9% zna osoby, które „dealują” zarówno w szkole jak i poza nią. Te dane są bardzo niepokojące. Spora część ankietowanych zarówno w szkole jak i poza nią może podjąć potencjalny kontakt z kimś, kto może ją zaopatrzyć w narkotyki. Kolejne pytanie dotyczyło osobistego kontaktu młodzieży z narkotykami. 96% ankietowanych uczniów przyznaje, że nigdy nie mieli bezpośredniej styczności z tego rodzaju substancjami. Jednak 4% ankietowanych przyznało się, że ma za sobą kontakt z substancją uznawaną za narkotyk. Ponieważ narkotyki są substancjami o mniejszej dostępności niż alkohol czy wyroby tytoniowe, mniejsza jest też liczba ich konsumentów. Taki wynik nie jest jednak optymistyczny, bo pomimo rozpowszechniania programów profilaktycznych okazuje się, że młodzież sięga jednak po narkotyki, zakładając, że doskonale zna konsekwencje ich zażywania. Na kolejne pytanie odpowiedzieli tylko ci uczniowie, którzy w poprzednim pytaniu przyznali się do tego, że zdarzyło im się zażyć substancje uznawane za narkotyki. W tym pytaniu 71% badanej młodzieży oświadczyła, że nie pamięta wieku, w którym rozpoczęli zażywanie substancji psychoaktywnych. Kolejna, co do wielkości grupa – 14% określiła, że narkotyków po raz pierwszy spróbowali przed 13 rokiem życia, a 7% zrobiło to przed 9 rokiem życia. Następne pytanie dotyczyło sytuacji, w jakiej po raz pierwszy zażywali oni narkotyki. Najczęstszym miejscem inicjacji były wakacje – 34% oraz szkoła, również tutaj, na tę właśnie okoliczność wskazało bardzo dużo badanych – 30%. Z kolei, 14% badanych stwierdziło, że mogłoby mieć dostęp do narkotyków w domu. Co dziesiąty uczeń wskazywał na wagary, a pozostali respondenci wybierali odpowiedź: w pubie - 7% albo na dyskotecę – 4%. W większości motywem sięgnięcia młodych ludzi po narkotyki była chęć spróbowania - 62%. 19% twierdzi, że to koledzy namówili ich do spróbowania tych substancji, również 10% młodzieży wskazywało jako inicjatora nowo poznanych znajomych oraz osoby, których wcześniej nie zali. Kolejne pytanie miało na celu sprawdzenie, jakie narkotyki są zazwyczaj zażywane przez respondentów. Największa grupa uczniów przyznaje się do zażywania marihuany, stanowi ona 15% wszystkich badanych, którzy zażywali kiedykolwiek narkotyki. 5% próbowało kokainę, 10% ma doświadczenie z amfetaminą a 2% z ekstazy. Heroinę próbowało kiedykolwiek w życiu 3% badanych, 5% wskazało na dopalacze. 24% badanych uczniów uznało, że zażywali oni inne narkotyki niż te, które zostały wymienione w ankiecie. Następnie zapytano osoby, które przyznają się do zażywania substancji psychotropowych, jak często to robią. Kontakty uczniów z narkotykami najczęściej miały charakter epizodyczny, na te odpowiedź wskazało 55% badanych. 13% uznało, że zdarza się to kilka razy w roku, natomiast niepokoić musi fakt, że aż 12% uczniów, którzy przyznali się, że zażywają narkotyki, twierdzi, iż robi to raz lub kilka razy w tygodniu, a kolejne 20% codziennie. Następnie zapytano te osoby, które przyznają się do zażywania substancji psychotropowych, jak długo to robią. 67% odpowiedziało, że już nie zażywa narkotyków, jednak odpowiednio 10% uznało, że robi to od ponad 3 lat, ponad rok lub poniżej roku. Wydaje się, że dla sporej części ankietowanej młodzieży zażywanie narkotyków przestało być eksperymentem. Szczególnie niepokojące jest to, że nie są to osoby pełnoletnie. Kolejne pytanie dotyczyło gotowości młodzieży i ich chęci do spróbowania narkotyków i odpowiedzi na nie udzielili wszyscy badani uczniowie. Jedynie 10% ankietowanych uznało, że gdyby zdarzyła się okazja do spróbowania narkotyku, to skorzystaliby z niej. Zdecydowana większość wyraziła brak zainteresowania możliwością skorzystania z narkotyków, gdyby taka się przytrafiła.

3.

Podsumowania i wnioski.

Młodzi mieszkańcy Gminy Grodków postrzegają problemy przed jakimi stoi lokalna społeczność w niżej wskazany sposób.

- 1) Wolny czas młodzież wykorzystuje głównie na aktywność towarzyską. Wysoko plasuje się również korzystanie z komputera a w dalszej kolejności uprawianie sportu.
- 2) 26% badanych spędza przy komputerze 3-5 godzin dziennie, a 17% ponad 5 godzin, co może być przyczyną do niepokoju. Wskazuje to, że warto wspierać młodych ludzi w możliwie jak najbardziej zrównoważonym wykorzystaniu komputerów i Internetu. Wskazane jest również podjęcie działań profilaktycznych w tym obszarze. Szczególnie, że spora część badanych – 48% deklaruje doświadczenia przemocy w Internecie. To dodatkowo wzmacnia rekomendację o prowadzeniu działań na rzecz bezpiecznego korzystania z sieci.
- 3) Problem przemocy jest obecnie tylko w świecie wirtualnym. Pewna część uczniów deklaruje brak poczucia bezpieczeństwa w szkole. Jednak 83% badanych czuje się w nich zdecydowanie bezpiecznie. 13% z nich wskazuje, że przemoc w ich szkołach to niemal codzienność, a 12% przyznało, że zostało w szkole pobite. Ponad 16% respondentów była zmuszana przez rówieśników do zrobienia czegoś, na co nie mieli ochoty. Wskazuje to na istnienie problemu. Z przeprowadzonej ankiety wynika, że zajęcia profilaktyczne w tej dziedzinie prowadzone są często, jednak nie przynoszą oczekiwanych skutków. Warto zastanowić się nad innymi metodami zapewnienia uczniom bezpieczeństwa i spokoju w szkołach.
- 4) Badana młodzież darzy dorosłych zaufaniem, w tym nauczycieli, o czym świadczy fakt, że w przypadku zaobserwowania negatywnych, agresywnych zachowań, spory odsetek zwróciłby się właśnie do nich o pomoc.
- 5) Relacje w domu badani określają zazwyczaj jako bardzo dobre i dobre, większa część rodziców badanych uczniów radzi sobie z wychowaniem dzieci bez uciekania się do stosowania kar. Niemal połowa rodziców ogranicza się do różnego rodzaju zakazów.
- 6) Ofiarami przemocy fizycznej pada w domu około 9% młodych ludzi. Pomimo wielu kampanii społecznych przemoc wobec dzieci wciąż istnieje.
- 7) Deficyt w kontaktach z rodzicami w 17% dotyczył możliwości przeprowadzenia szczerych rozmów, spędzania czasu razem oraz więcej wzajemnego zrozumienia. 29% uznało relacje za wystraszająco dobre.
- 8) Pod względem teoretycznej znajomości alkoholu oraz skutków jego nadużywania młodzi mieszkańcy wykazują sporą wiedzę, co może wynikać z ilości zajęć profilaktycznych przeprowadzanych w szkołach. Mimo to jednak aż 36% uczniów określiło jako prawdziwe zdanie: „Alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce”.
- 9) Mimo sporej wiedzy teoretycznej, alkohol jest obecny w środowisku młodzieży. 77% uczniów zna takie osoby, które spożywają alkohol, a 25% badanych twierdzi, że pije niemal większość ich znajomych.
- 10) Największa liczba badanych pierwszy raz napiła się alkoholu na wakacjach, tak twierdzi 42% badanych. Alkohol po raz pierwszy bardzo często jest również pity w domach. Ponadto 20% rodziców nie zorientowało się, że ich dziecko wróciło do domu nietrzeźwe, a blisko 4% nie zareagowało na ten fakt. Potwierdza to tezę, że brak kontroli i dostęp do alkoholu jest największym czynnikiem ryzyka.
- 11) 28% uczniów biorących w badaniu paliło papierosy, a 32% uważa, że jest to modne. Podobnie jak w przypadku alkoholu, młodzież wskazuje na łatwość samodzielnego zakupu wyrobów tytoniowych oraz sama wykazuje zainteresowanie spróbowaniem papierosów.
- 12) Tak wysokie wartości spożytego alkoholu czy papierosów nakazują czujność pod kątem przestrzegania zasad związanych z niesprzedawaniem obu tych kategorii produktów nieletnim.
- 13) 74% badanej młodzieży oświadczyło, że nie zna osób, które rozprowadzają narkotyki. 6% deklaruje, że takie osoby znajdują się w środowisku szkolnym. 8% badanych deklaruje, że ma za sobą pierwszy kontakt z narkotykami. Jej używanie deklaruje 58% ankietowanej młodzieży, która kiedykolwiek próbowała używek.

- 14) Dostęp do narkotyków, zmniejszony zakres kontroli a także panujące wśród młodzieży przekonanie o braku szkodliwości używana marihuany są największymi czynnikami ryzyka. Ponadto młodzież w 54% nie została namówiona do spróbowania narkotyków, a sama wyraziła zainteresowanie.
- 15) Pomimo działań Gminy w dziedzinie profilaktyki w szkołach, nadal istnieje potrzeba prowadzenia akcji, programów, warsztatów profilaktycznych, dotyczących spożywania i nadużywania alkoholu, wyrobów tytoniowych i narkotyków, w szczególności skupiających się na negatywnym wpływie na zdrowie osób zażywających je w młodym wieku.
- 16) Na podstawie dokonanej diagnozy należałoby także wdrożyć do szkół zajęcia dodatkowe, na które wskazuje młodzież, a które są zgodne z jej zainteresowaniami. Odwrócenie uwagi od substancji psychoaktywnych i promowanie zdrowego stylu życia z pewnością są częścią profilaktyki.

4. Rynek napojów alkoholowych.

Tabela nr 1 przedstawia liczbę zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych.

Rodzaj zezwolenia	2017	2018	2019	2020
Liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	142	142	139	137
Liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	29	23	24	22
ogółem	171	165	163	159

Z tabeli wyraźnie wynika, że ilość ważnych zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych z każdym rokiem nieznacznie maleje.

5. Instytucje oraz organizacje, które wspomagają oraz realizują zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa przy Urzędzie Miejskim w Grodkowie przy ul. Warszawskiej 29. Jest organem kolegialnym, który inicjuje i monitoruje działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych. Celem działań jest zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, podejmowanie działań w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie oraz zwiększenie zdolności osób do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. Podejmowane działania mają na celu wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowanie zdrowego stylu życia oraz pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Na komisji spoczywa obowiązek podejmowania czynności zmierzających do zmotywowania osoby uzależnionej od alkoholu do poddania się leczeniu odwykowemu. Procedurę zobowiązania do leczenia odwykowego wdraża się wobec osób uzależnionych od alkoholu, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylanie się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny, systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego.

Uruchamiając procedurę należy złożyć wniosek do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodkowie. W takim wniosku należy wskazać występowanie dwóch wymaganych prawem przesłanek: uzależnienia od alkoholu oraz chociaż jednej z przesłanek o charakterze społecznym wskazanych wyżej. Gminna Komisja rozpatruje wniosek pod kątem jego zasadności, zaprasza na spotkanie, na którym członkowie starają się zmotywować osobę do podjęcia leczenia odwykowego, wskazując placówki i formy pomocy. Gminna Komisja monitoruje, czy osoba uczestniczy w terapii, czy powstrzymuje się od spożywania alkoholu. Gminna Komisja kieruje sprawę do Sądu Rejonowego w Nysie, jeśli ustali występowanie wskazanych wyżej przesłanek i gdy osoba uzależniona nie wyrazi zgody na podjęcie leczenia dobrowolnego. Na etapie postępowanie przed sądem, sąd kieruje daną osobę na badanie przez biegłych: lekarza psychiatrę i psychologa albo lekarza psychiatrę i specjalistę psychoterapii uzależnień, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego. Opinia musi być wydana wspólnie przez te dwie osoby. Sąd na podstawie zebranych dowodów, w tym opinii biegłych wydaje postanowienie o zobowiązaniu do leczenia odwykowego w poradni lub w ośrodku stacjonarnym. Zobowiązanie do leczenia odwykowego trwa 2 lata od momentu uprawomocnienia się postanowienia sądu. Postanowienie

o zobowiązaniu do leczenia odwykowego zapada w trybie nieprocesowym i nie nosi charakteru „wyroku sądowego” sankcji karnej. To znaczy, że w sprawie leczenia odwykowego, mimo zobowiązania, nie można zastosować prawnie żadnej kary (np. kary pozbawienia wolności). Funkcja społeczna instytucji zobowiązania do leczenia jest funkcją polegającą na instytucjonalnym motywowaniu do podjęcia terapii odwykowej. Zobowiązanie nie ma charakteru przymusu w sensie „przymusu prawnego” nie ma możliwości prawnych ani organizacyjnych zatrzymania zobowiązanego w zakładzie leczniczym wbrew jego woli. Podstawowym celem terapii uzależnienia od alkoholu jest uzyskanie poprawy zdrowia pacjenta. Oczekiwanym efektem terapii uzależnienia od alkoholu jest trwałe zatrzymanie spożywania alkoholu, uzyskanie świadomości choroby, uzyskanie wglądu w mechanizmy choroby, dzięki któremu może on nauczyć się unikania powrotu do picia w przyszłości.

Tabela nr 2 przedstawia statystyczną działalność GKRPA.

Rodzaj działania	2017	2018	2019	2020
Liczba rozpatrzonych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż alkoholu oraz wydanych opinii	27	16	9	14
Liczba złożonych wniosków o leczenie odwykowe	82	55	49	61
Liczba wysłanych wezwań na posiedzenie komisji	277	263	263	263
Liczba przeprowadzonych rozmów	83	82	88	63
Liczba wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego	16	5	7	16

2) Zespół Interdyscyplinarny.

Utworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest efektem wejścia w życie nowych przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz towarzyszących jej regulacji prawa miejscowego. Celem działania Zespołu jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na obszarze gminy. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który działa przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Grodkowie to grupa specjalistów podejmująca się współpracy celem udzielenia pomocy osobom lub całym rodzinom znajdującym się w kryzysie i dotkniętym problemem przemocy. Działania te skierowane są na rozwiązanie konkretnego problemu. Celem głównym zespołu interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, poprzez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) współpraca z instytucjami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Do zadań grup roboczych należy, w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Prace w ramach grup roboczych są prowadzone

w zależności od potrzeb zgłaszanych przez Zespół lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

Tabela nr 3 przedstawia ilość prowadzonych „Niebieskich Kart”.

Rok	2017	2018	2019	2020
Ilość	45	38	24	30

- 3) Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych oraz dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, który działa w każdy wtorek, w budynku użyteczności publicznej w Grodkowie przy ul. Elsnera 15.

W ramach pracy Punktu osobom potrzebującym udzielane są porady prawne, wsparcie oraz wskazanie możliwości do samodzielnego podejmowania decyzji, radzenia sobie z problemem i jego rozwiązaniem.

Tabela nr 4 przedstawia formy udzielanej pomocy w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym.

Formy udzielanej pomocy	2017	2018	2019	2020
Ilość zanotowanych spraw, w tym związanych z:	76	57	75	49
nadużywaniem alkoholu	10	38	17	12
przemocą	3	5	8	7
alimentacją	16	26	15	12
eksmisją	1	1	3	1
rozwozem	8	18	13	8
problemami opiekuńczo-wychowawczymi	2	4	6	8

- 4) Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholi i Współuzależnienia „DORMED”, która działa w Grodkowie przy ul. Słowackiego 5, 49-200 Grodków, tel. 664 921 615, czynna w poniedziałki, środy oraz czwartki. W ramach działania poradni prowadzona jest terapia indywidualna i grupowa z osobami uzależnionymi, terapia z osobami współuzależnionymi oraz DDA.
- 5) Stowarzyszenie Abstynenckie „Nowe Życie”, przy którym działa grupa samopomocowa „AA”, gdzie odbywają się mityngi dla osób z problemem alkoholowym, ul. Elsnera 15, 49-200 Grodków, czynne w każdą niedzielę od godz. 18.00.
- 6) Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Szpitalna 13, 49-200 Grodków, który zajmuje się m.in. udzielaniem pomocy osobom samotnie gospodarującym jak i rodzinom. Pomoc jest udzielana w formie finansowej, tj. wszelkiego rodzaju świadczenia, jak i pozafinansowej – praca socjalna. Pomoc pieniężna udzielana jest, gdy spełnione jest kryterium dochodowe oraz występują przesłanki określone przepisami prawa.

Tabela nr 5 przedstawia skalę udzielanej pomocy materialnej z OPS w Grodkowie.

Rodzaj udzielanej pomocy	2017	2018	2019	2020
Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej	310	263	234	256
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej objętych tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodzin	65	74	56	44
Wielkość środków finansowych przeznaczonych na pomoc rodzinom z problemem uzależnienia (wzł)	317 346,00	300 330,00	295 102,00	276 608,00

- 7) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna ul. Kasztanowa 3, 49-200 Grodków, gdzie udzielana jest pomoc dzieciom przedszkolnym, uczniom szkół podstawowych i ponadgimnazjalnych, ich rodzicom i opiekunom, nauczycielom i wychowawcom. Oferuje pomoc w zakresie diagnozy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej, doradztwa zawodowego, psychoprofilaktyki, psychoedukacji, terapii psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej. Poradnia udziela pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom i młodzieży uczęszczającym do przedszkoli, wszystkich typów szkół i placówek mających siedzibę na terenie gminy Grodków.

- 8) Komisariat Policji ul. Sportowa 4, 49-200 Grodków. Policja jest instytucją, której głównym zadaniem jest ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego. Działania prewencyjne Policji polegają na zapobieganiu i nie dopuszczaniu do naruszenia porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz wykrywanie przestępstw i wykroczeń, ale też ściganie ich sprawców, czyli podejmowanie takich czynności, które w końcowym efekcie doprowadzą do zastosowania wobec sprawcy właściwych środków represji. Policja w ramach swoich zadań prowadzi procedurę „Niebieskiej Karty”, przeprowadza postępowanie przygotowawcze w sprawach o ściganie za czyny kwalifikowane jako znęcanie się fizyczne i moralne. Funkcjonariusze policji zwracają szczególną uwagę na sprzedaż i spożywanie alkoholu nieletnim, oraz spożywanie napojów alkoholowych w miejscach publicznych.
- 9) Straż Miejska ul. Warszawska 44/9, 49-200 Grodków, realizuje zadania związane m.in. z ochroną spokoju i porządku w miejscach publicznych, doprowadzaniem osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu i zdrowiu innych osób, informowaniem społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowaniem i uczestniczeniem w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałaniem w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi. Funkcjonariusze straży miejskiej zwracają także uwagę na sprzedaż i spożywanie alkoholu nieletnim, oraz spożywanie napojów alkoholowych w miejscach publicznych.

6. Cel główny i cele szczegółowe Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Celem głównym jest ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych skutków, wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, używania innych substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz przemocy w rodzinie, poprzez podnoszenie poziomu wiedzy oraz świadomości mieszkańców Gminy Grodków oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz zwiększenia liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenia społecznych nierówności w tym zakresie. Opiera się na współdziałaniu wielu podmiotów m.in. administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, zakładów leczniczych, organizacji pozarządowych. Wśród celów operacyjnych wyszczególniono również profilaktykę uzależnień – cel 2, w której ujęte są obszary: zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom; uzależnienie od tytoniu (nikotyny), od alkoholu; od zachowań (uzależnienia behawioralne), od narkotyków. W każdym obszarze są uwzględnione zadania, których realizacja przyczyni się do wykonania tego celu. Dla ich określenia, w niniejszym programie wykorzystano zapisy Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025, przyjętego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

7. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Zadanie 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i osób zagrożonych uzależnieniem.

1. Wspieranie osób uzależnionych, po ukończonych programach psychoterapii uzależnienia oraz współuzależnionych, poprzez realizację zajęć terapeutycznych.
2. Edukacja osób z problemem alkoholowym oraz narkotykowym w ramach uzyskiwania specjalistycznej pomocy.
3. Upowszechnianie informacji dot. adresów instytucji i miejsc, gdzie można uzyskać bezpłatną pomoc psychologiczną w konkretnych sytuacjach życiowych.

Zadanie 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Zwiększenie dostępności do pomocy psychospołecznej i prawnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, członków ich rodzin oraz dla osób doznających i stosujących przemoc, poprzez prowadzenie poradnictwa psychologicznego i prawnego w Punktach Konsultacyjno-Informacyjnych.

2. Podnoszenie kompetencji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przedstawicieli instytucji, działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez udział w szkoleniach.

3. Finansowanie zatrudnienia Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników merytorycznych realizujących zadania związane z wykonaniem Programu oraz obsługi w Punktach Konsultacyjno-Informacyjnych, w placówkach wsparcia dziennego-światlicach, prowadzących poradnictwo psychologiczne oraz zajęcia profilaktyczne.

4. Wspieranie działań interwencyjnych i edukacyjnych, skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.

5. Współpraca z instytucjami pomocowymi, ośrodkami terapeutycznymi oraz organizacjami pozarządowym w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie.

Zadanie 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowych i sportowo-rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Realizacja programów profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży (dotacja). Realizacja programów ograniczających używanie narkotyków i dopalaczy wśród dzieci i młodzieży (dotacja).

2. Organizowanie wypoczynku letniego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych (dotacja).

4. Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży propagującego ideę trzeźwego oraz zdrowego stylu życia (dotacja).

5. Realizacja zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym w trybie pozakonkursowym (dotacja).

6. Prowadzenie i finansowanie na terenie szkół i innych placówek oświatowych programów profilaktyki uzależnień oraz zachowań ryzykownych, skierowanych do dzieci i młodzieży.

7. Tworzenie i finansowanie bieżącej działalności oraz dożywiania dzieci z placówek wsparcia dziennego-światlic dla dzieci.

8. Finansowanie programów, szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą, rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców oraz wychowawców, pedagogów i psychologów.

9. Finansowanie zatrudnienia pracowników prowadzących pozalekcyjne zajęcia sportowe.

10. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

11. Upowszechnianie działań informacyjno-edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu, narkotyków, palenia wyrobów tytoniowych, przemocy w rodzinie przez zakup i dystrybucję wśród różnych adresatów materiałów edukacyjnych: broszur, plakatów, czasopism, ulotek i innych rzeczy o charakterze profilaktycznym.

12. Prowadzenie badań, monitorowanie problemów społecznych, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie.

13. Dofinansowanie do prowadzenia zajęć pozalekcyjnych w ramach zagospodarowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży.

14. Doposażenie miejsc doprowadzenia zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych w ramach konstruktywnego spędzania czasu wolnego.

15. Wspieranie projektów propagujących zdrowy, bez używek oraz agresji i przemocy styl życia.

16. Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach.

Zadanie 4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

1. Współpraca z Poradnią Odwykową, grupami samopomocowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie działań wspierających profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2. Wsparcie organizacji i instytucji podejmujących działania w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, profilaktyki zdrowotnej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3. Propagowanie trzeźwości wśród osób potrzebujących wsparcia poprzez nieodpłatne udostępnienie lokalu na organizowanie spotkań.

Zadanie 5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

1. Współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie udzielania wsparcia finansowego i rzeczowego, zgodnie z przepisami o pomocy społecznej.

Zadanie 6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy i promocji napojów alkoholowych, zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

2. Podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku leczenia odwykowego wobec osób, w przypadkach przewidzianych ustawą, ponoszenie kosztów z tym związanych oraz innych działań Gminnej Komisji.

8. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ustala się wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za każdy udział w posiedzeniu komisji oraz w przeprowadzonej kontroli punktów sprzedaży w wysokości 7-krotnej diety przysługującej pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju obowiązującej w 2022 roku. Wynagrodzenie za udział w pracach Komisji jest wypłacane na podstawie imiennej listy obecności.

9. Finansowanie programu.

Źródłem finansowania zadań określonych w niniejszym Programie są środki finansowe pochodzące z:

- 1) opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 2) części opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym, tj. za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, tzw. „małpki”.